

verbinden

genieten

bouwen

Samen groeien

geloven

werken

dichtbij

ChristenUnie

Putten

Verkiezingsprogramma 2026-2030

Vooraf

Beste lezer,

Putten is een plek om trots op te zijn. Een gemeente waar we fijn kunnen wonen, werken en recreëren. Een mooie plek ook met prachtige natuur. De ChristenUnie wil behouden wat goed is én verbeteren wat beter kan of moet. Daar zetten we ons de komende jaren, met uw steun, vol overtuiging voor in.

De Bijbel is onze inspiratiebron. We geloven in recht doen, trouw zijn en wandelen met God, zoals Micha 6:8 ons oproept. Dat betekent onder meer: zorg voor elkaar - zeker voor de zwakkeren in onze gemeenschap -, aandacht voor de schepping en een overheid die betrouwbaar en rechtvaardig is.

Micha 6:8 Hij heeft u, mens, bekendgemaakt wat goed is. En wat vraagt de HEERE van u anders dan recht te doen, goedertierenheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God.

We zien belangrijke uitdagingen: het tegengaan van eenzaamheid, het herstel van vertrouwen tussen burger en overheid, de toekomst van het buitengebied en de krapte op de woningmarkt. Landelijke politieke polarisatie baart ook op gemeentelijk niveau zorgen. Zo zijn er grote zorgen over bijvoorbeeld de natuur, het klimaat, de wolf en de jeugdzorg.

*“Iedere dag hebben we de kans en de verantwoordelijkheid om op onze eigen plek een steentje bij te dragen. Niet door naar een ander of de overheid te kijken, maar door **samen** het goede te doen. En natuurlijk kun je actief worden bij de ChristenUnie.”*

BEN JE NOG GEEN LID? MELD JE DAN AAN!

We geloven dat oplossingen beginnen met ontmoeting en respect voor elkaar. Alleen **samen** kunnen we bouwen aan een hoopvolle toekomst.

De ChristenUnie is niet alleen een partij voor christenen. We zijn een partij voor alle inwoners van Putten. We zijn wel een partij die het niet wil houden bij mooie woorden, maar naar het voorbeeld van Jezus recht wil doen aan alle mensen en aan de hele schepping.

Doe met ons mee!

Onze speerpunten

De zondagsrust blijft zoals hij is.

Iedereen draagt bij aan een sterke, sociale samenleving. Wij steunen en belonen onze mantelzorgers en vrijwilligers. Waar nodig helpen we inwoners om mee te kunnen doen.

Meer ontmoetingsplekken voor jong en oud om eenzaamheid te bestrijden en verbinding te versterken.

Kinderen groeien op in een kansrijke omgeving. Daarom investeren we in het netwerk van school, kerk, (sport)vereniging en gezin.

Bouwen met verstand: focus op jong en oud. Voldoende woningen om aan de behoefte van onze eigen inwoners te voldoen. Knarrenhof op locatie Van Damschool.

Centraal gebouw in Halvinkhuizen: zorg, kerk en ontmoetingsplek voor iedereen.

Het buitengebied van Putten is van grote waarde. We bieden toekomst aan onze boeren en zetten in op leefbaarheid en sociale samenhang.

Vaart maken met aanpak duurzaamheid en inwoners actief betrekken. Meer buurtbatterijen en Halvinkhuizen wordt een voorbeeld van maximaal energieneutraal bouwen.

We behouden schoolzwemmen en pleiten voor een lagere entreprijs voor Puttenaren bij het Bosbad.

Leefbare wijken in Putten. We investeren in wegen, stoepen, speelplekken en groen in oudere wijken en pakken uit met bijzondere plekken als een Indianenbos of pumptrack.

We willen investeren in de bereikbaarheid van Putten en Halvinkhuizen zuidelijk ontsluiten. Onderzoek naar de noodzaak, betaalbaarheid en impact op de omgeving moet uitwijzen of een zuidelijke ontsluitingsweg het beste middel is.

Putten blijft een groen dorp. We investeren in houtwallen, sprengen en goed bosbeheer. Dorpsentrees verfraaien we met groen en laanbeplanting. We zoeken een locatie voor een natuurbegraafplaats.

Bedrijventerreinen die renderen én inspireren: groei met duurzaamheid, leefbaarheid en verbondenheid. We willen lokale bedrijven en passend bij het Puttens karakter de ruimte geven.

We willen een bruisend centrum waar je goed kan winkelen en elkaar kan ontmoeten. Door een compact centrum voorkomen we leegstand.

Sport en bewegen zijn van belang voor het welzijn van alle inwoners en verdienen daarom blijvend brede ondersteuning. Openbare ruimtes richten wij zo in dat bewegen stimuleert.

Ruim baan voor de fiets. Fietstunnel tussen Husselerveld en Halvinkhuizen. Fietsers voorrang op rotondes Stationsstraat, Arendstraat en Van Geenstraat.

Beschermen wat van historische of culturele waarde is. We willen de monumentenlijst uitbreiden met historische boerderijen.

Een dienstbare overheid: benaderbaar, begrijpelijk, menselijk, rechtvaardig en transparant.

Hoofdstuk 1

Samen geloven

Onze basisprincipes

Wij geloven dat mensen zijn gemaakt om God te eren en samen te leven. Om goed voor elkaar én voor de samenleving te zorgen. Dat staat soms haaks op de huidige individualistische tijdgeest. Daarom maken wij soms andere keuzes in de politiek. We staan voor een samenleving waarin mensen elkaar de hand reiken, gestimuleerd worden om samen te werken en er te zijn voor anderen. Met een overheid die hen daarbij ondersteunt en zonder willekeur voor het recht van elke burger opkomt.

We willen bouwen aan een samenleving waar ruimte ontstaat om samen te leven ondanks al onze onderlinge verschillen. Ruimte voor gemeenschappen, verenigingen, kerken, ruimte voor ondernemers om te ondernemen, ruimte voor ouders om hun kinderen op te voeden, ruimte voor de schepping om tot bloei te komen. Dat alles niet tot eer van de mens alleen, maar in de eerste plaats ter ere van God, onze Schepper.

1.1

Zorg voor de schepping

Wij geloven dat we als mensen de verantwoordelijkheid hebben gekregen om goed voor Gods schepping te zorgen. Dat betekent: niet streven naar steeds meer, maar zorgen dat er genoeg is voor iedereen. In Putten willen we de natuur beschermen én toegankelijk maken voor mensen om van te genieten. Tegelijkertijd moet er rust en ruimte zijn voor dieren en zetten we ons in voor een gezonde biodiversiteit.

Goed landbouwbeleid draait volgens de ChristenUnie om balans: tussen boeren, natuur en samenleving. Boeren staan onder grote druk. Zij verdienen een overheid die hen ondersteunt en met hen meedenkt, ook als er moeilijke keuzes nodig zijn om de schepping te beschermen. Zorg voor de natuur en voor elkaar staat voorop, niet alleen economische winst.

1.2

Klimaatverandering tegengaan

De gemeente Putten moet actief bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering. Wij geloven dat een zinvol leven in vrijheid, veiligheid en een gezond leefmilieu belangrijker is dan bezit en welvaart. Als christenen zijn we bereid om hier offers voor te brengen zolang dit eerlijk gebeurt.

De overheid moet hierin het voortouw nemen: inwoners stimuleren om duurzame energie te gebruiken en zorgen voor goede ondersteuning. De gemeente moet openstaan voor alternatieven als regels onbedoeld tot schrijnende situaties leiden, zoals bij verlies van inkomen of gedwongen verhuizing.. Klimaatbeleid moet rechtvaardig zijn én menselijk.

1.3

Zorg voor de naaste

Wij vinden het van groot belang om oog te hebben voor de kwetsbaren in onze samenleving. We richten daarvoor de gemeente en onze sociaal maatschappelijke organisatie(s) adequaat in. We stellen genoeg middelen en faciliteiten beschikbaar. Maatschappelijke organisaties die een positieve rol spelen bij deze noodzakelijke zorg voor de naaste ondersteunen wij met geld en middelen.

We ondersteunen mensen die anderen tot steun zijn en faciliteren hen als dat nodig is. Zo helpt de gemeente mee om zorgzame gemeenschappen te bouwen in Putten.

1.4

Opkomen voor recht en gerechtigheid

De overheid is door God gegeven om te zorgen voor recht en gerechtigheid, ook voor de minder sterken in onze samenleving. Daarbij moet ze zelf een voorbeeld geven van dienstbaarheid. Het draait er niet om dat de overheid zelf meer macht krijgt, maar dat ze inwoners faciliteert in en stimuleert tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid.

1.5

Vluchtelingen

Wij zijn niet bang om vluchtelingen welkom te heten in ons dorp. Onze belangrijkste levensgids toont ons een ruimhartige omgang met hen die vluchten voor geweld en onderdrukking. Wij leven dat van harte na. We beseffen dat er grenzen zijn t.a.v. draagvlak en draagkracht maar een barmhartige houding ten opzichte van vluchtelingen staat voorop. We staan er bovendien voor dat we zorgen voor goede inburgering van hen die hier rechtens verblijven. We verwachten wel van de nieuwe inwoners een niet vrijblijvende inzet om hier in te burgeren.

1.6

Zondagsrust

De zondag is een voor christenen belangrijke dag aan het begin van elke week. Dat heeft onder andere te maken met de scheppingsorde. Een rustdag met ruimte voor kerkgang, sociale contacten en ontspanning.

Deze gezamenlijke rustdag is ook waardevol gebleken in onze gehaaste samenleving. De ChristenUnie houdt deze dag graag als zodanig in ere en staat ervoor dat de winkels op de zondag gesloten zijn en blijven.

1.7

Een betrouwbare overheid

Het vertrouwen van de burger in de landelijke én plaatselijke overheid is laag en dat raakt ons. Dat moet echt beter. De ChristenUnie wil dat Putten een gemeente is die nabij en betrouwbaar is. Een gemeente die naast haar inwoners staat, juist wanneer regels knellen of keuzes moeilijk zijn (zie hoofdstuk 7). Puttenaren moeten in ieder geval het gevoel hebben dat zij correct en rechtvaardig behandeld worden.

Hoofdstuk 2

Samen leven

Een sterke, sociale samenleving

Wij geloven in de kracht van gemeenschappen. Plekken waar mensen verbonden zijn, voor elkaar zorgen en samen leven. Waar nieuwe generaties hoopvol kunnen opgroeien, en waar we omzien naar elkaar in goede én in moeilijke tijden. De ChristenUnie zet zich in voor een samenleving gebaseerd op naastenliefde in plaats van alleen individualisme. We willen niet alles overlaten aan de overheid maar de kracht van mensen en hun netwerken versterken: gezinnen, kerken, verenigingen, buurten en vriendengroepen. Op die manier wordt samenleven een werkwoord en krijgen naastenliefde en barmhartigheid invulling.

Putten is zo'n samenleving. Een plek waar iedereen meetelt en welkom is, waar we de ander vaak belangrijker achten dan onszelf. Want niemand is volledig zelfredzaam - we hebben elkaar nodig. Daarbij hoort ook een gemeentelijke overheid die veerkrachtig is, die de samenleving steunt en faciliteert en die lef heeft om haar voorzieningen en investeringen zo te verdelen over de samenleving dat onze inwoners gelijke kansen hebben. Als inwoners met hun betrokkenen hulp nodig hebben die zij zelf niet kunnen organiseren, dan is de gemeente verantwoordelijk daar samen met hen in te voorzien.

Een gemeenschap waarin geen plek is voor eenzaamheid

In 2022 gaf bijna de helft van de volwassen bevolking (18 jaar en ouder) aan eenzaam te zijn, bij ouderen lag dit zelfs boven de zestig procent. Ook bij minderjarigen neemt eenzaamheid toe. De invloed van eenzaamheid is groot en raakt gezondheid, bedreigt de kwaliteit van leven en verhoogt het risico op voortijdig overlijden.

In een inclusieve samenleving, waar oog en oor is voor elkaar, wordt eenzaamheid tegengegaan. Dat gebeurt bijvoorbeeld door een praatje met een ander te maken, een luisterend oor te bieden of op ziekenbezoek te gaan. Een bloeiend verenigingsleven helpt ook contacten met anderen te onderhouden. Daarnaast is er de afgelopen jaren ook gebouwd aan een “Coalitie Tegen Eenzaamheid” waarin de professionals van Putten Voor Elkaar samenwerken met een aantal enthousiaste vrijwilligers. Deze door ons gewaardeerde ontwikkeling ondersteunen we van harte. Een katalysator van eenzaamheid is de online leefwereld. Op sociale media hebben we contact met anderen, maar we laten vaak alleen de mooie kanten zien.

Tegelijk vergroot het risico's op anoniem pesten, bedreigen en uitbuiten. Ten slotte houdt ook de verslavingsgevoeligheid van zowel sociale media als games, mensen soms gevangen. Toch kan de onlinewereld ook een plek zijn waar we contacten leggen en goede gesprekken voeren. Als gemeente kunnen we de onlinewereld niet altijd direct beïnvloeden, maar we kunnen wel ontmoeting faciliteren en aandacht hebben voor verslaving en digitale uitbuiting, bijvoorbeeld binnen het onderwijs of bij het jongerenwerk.

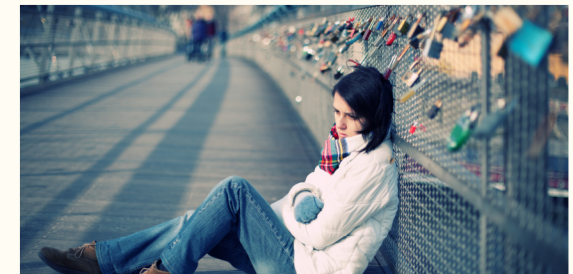
Daarom wil de ChristenUnie:

- Investeren in alle plekken die bijdragen aan ontmoeting, zoals scholen, inloophuizen, bij clusters van ouderenhuiswoningen en ontmoetingsplekken op onze straten, pleinen en openbaar groen. Maar ook in de digitale leefwereld.
- De opdracht van het jongerenwerk (bij Putten Voor Elkaar) uitbreiden met bijvoorbeeld online jongerenwerk, een jongerencentrum en jongerenwerk op school. Waarbij zij ook de opdracht krijgen om ondersteunend te zijn aan het informele jeugdwerk dat er al is binnen de gemeente, bijvoorbeeld bij de kerken

en (sport)verenigingen.

- Onderzoeken of er broedplaatsen voor ontmoeting en sociale steun gerealiseerd kunnen worden in bestaande gebouwen (zoals het stationsgebouw). Met functies zoals een jongerencentrum en/of ruimten waarvan lokale initiatieven gratis gebruik kunnen maken voor activiteiten die bijdragen aan ontmoeting en sociale steun.

De ChristenUnie wil dat de gemeente Putten zich blijvend inzet om eenzaamheid tegen te gaan door waardevolle ontmoeting te faciliteren.

Opgroeien in een liefdevolle en kansrijke omgeving

Sterke en liefdevolle gezinnen zijn belangrijk: kinderen hebben er een basis om gezond op te groeien en zich te ontwikkelen. Maar opvoeden gebeurt niet alleen in het gezin. Kinderen groeien op in straten, buurten, kerken, sportclubs en scholen. Al die plekken samen vormen de pedagogische basis. Het zijn de mensen die zij daar ontmoeten en de manieren waarop wij die omgevingen inrichten die veel verschil maken voor hoe goed kinderen gedijen.

De ChristenUnie vindt het een taak van de overheid om deze omgevingen te faciliteren en te helpen opbouwen en daarnaast allerlei vormen van hulp aan gezinnen te stimuleren en zo nodig te faciliteren. Niet alleen individuele zorgvormen voor kinderen zelf, maar ook het bieden van steun aan en in de pedagogische basis. Daarom is er de afgelopen tijd onder andere geïnvesteerd in het project 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' (OKO).

ChristenUnie gelooft in een samenleving met ruimte voor onderlinge verschillen. Dat betekent ook dat we kinderen die het moeilijk hebben niet onbedoeld de boodschap geven dat zij het probleem zijn, maar eraan werken dat hun omgeving verandert, zodat ze weer kunnen opbloeien. Dat vraagt iets van ons allemaal!

ChristenUnie wil vanuit de gemeente, naast de kinderen en hun gezinnen, zelf ook de mensen tot steun zijn die om de kinderen heen staan, zoals leerkrachten, sportcoaches, kerkelijk werkers, vrijwilligers en mantelzorgers!

Daarom wil de ChristenUnie:

- Investeren in mensen en lokale partners die al sinds jaar en dag klaarstaan voor Puttense jongeren en kwetsbare mensen (zoals de scholen, het diaconaal platform, kerken, vrijwilligers, mantelzorgers, de Scouting en sportclubs). Dat willen we onder andere doen door hen faciliteiten te bieden en waar nodig steun vanuit de gemeente of Putten Voor Elkaar. Zo versterken we de sociale en pedagogische basis.

- Mantelzorgers blijven ondersteunen vanuit de gemeente, zodat zij hun belangrijke taak kunnen vervullen

Hulp bieden en elkaar tot steun zijn

De gemeente Putten draagt verantwoordelijkheid voor veel zorgtaken. Hierbij valt te denken aan zorg en hulp die wordt verleend vanuit het kader van de Jeugdwet, de Participatiewet of de Wet maatschappelijke ondersteuning. Maar de hoeveelheid geld en de hoeveelheid beschikbare zorgprofessionals is beperkt. Daarom wil de ChristenUnie de zorg in Putten zo organiseren dat het geld en de menskracht niet verloren gaan aan onnodige dingen, zoals bureaucratie, veel onnodige loketten of dure zorginterventies die niet goed helpen.

Als ChristenUnie investeren we het liefst in zorg dichtbij, die oog heeft voor alles wat er in ons dorp speelt, de lokale voorziening kent en deze kan benutten. In Putten hebben we met Putten Voor Elkaar en de brede toegang op het gemeentehuis een stevige basis gelegd om inwoners bij te staan bij hun vragen zonder bureaucratisch gedoe. Binnen Putten Voor Elkaar wordt al welzijnswerk, maatschappelijk werk en jongerenwerk geboden. Op die basis willen we de komende jaren verder bouwen.

Daarom wil de ChristenUnie:

- Putten Voor Elkaar doorontwikkelen tot volwaardig strategisch partner van de gemeente en een zelfstandige organisatie.
- Het aanbod aan vrij toegankelijke hulp vanuit Putten Voor Elkaar uitbreiden, zodat inwoners vaker in Putten de juiste ondersteuning kunnen krijgen, vanuit een professional die de lokale situatie goed kent en deze ook kan benutten. Putten Voor Elkaar krijgt daarmee de rol van een stevig lokaal team zoals de verschillende landelijke ontwikkelprogramma's voorschrijven.

- Blijvend investeren in opbouwwerk in Putten. Zodat de gemeente gevoed wordt met wat er echt speelt in onze buurten en hierop kan reageren.
- De lokale zorg en de toegang in Putten zo organiseren dat inwoners voor al hun vragen terecht kunnen op één duidelijk herkenbare plek, waar zij zonder bureaucratisch gedoe de juiste hulp kunnen krijgen.

ChristenUnie kiest voor zorg dichtbij die niet alleen individuele inwoners hulp biedt, maar ook oog heeft voor hun omgeving en steun biedt aan mensen die hen tot steun kunnen zijn.

2.4 Gezond leven

Een gezonde leefstijl kan helpen bij een langer, gezonder en zelfstandiger functioneren in de samenleving. Het maken van gezonde keuzes is de verantwoordelijkheid van inwoners zelf, maar de gemeente kan wel helpen en doet dat door voorlichting, het consultatiebureau, JOGG-programma's, het stimuleren van spelen, sport en bewegen, gezonde sportkantines, het ontmoedigen van het bovenmatig gebruik van alcohol en tabak en handhaven van de leeftijdsgrenzen daarvoor en de aanpak van drugshandel.

De afgelopen tijd is binnen de gemeenteraad besloten om een nieuwe sporthal te gaan bouwen. Dit is voor de ChristenUnie een belangrijke positieve ontwikkeling.

Daarom wil de ChristenUnie:

- Bij het maken van plannen de inwoners en deskundigen (GGD, Centrum voor Jeugd en Gezin, Putten voor Elkaar, JOGG en de sportverenigingen) betrekken, zodat het stimuleren van een gezonde levensstijl altijd een plek krijgt in onze besluitvorming.

- Schoolzwemmen handhaven en sport- en beweegactiviteiten voor alle generaties stimuleren
- Actieve, goed onderhouden en nieuwe speelplekken in de wijk realiseren, zodat kinderen worden gestimuleerd om buiten te spelen.
- Realiseren dat inwoners van Putten met korting naar het Bosbad kunnen. Er is stevig geïnvesteerd in het Bosbad waarbij de gemeenschap financieel garant staat, maar de entreprijs is voor veel Puttenaren hoog. Door de entreprijs voor Puttenaren te verlagen, kunnen alle Puttenaren van deze investering profiteren. Dit draagt bovendien bij aan een actieve vrijetijdsbesteding.

2.5

Passend onderwijs

De ChristenUnie gelooft dat ieder kind tot zijn recht moet kunnen komen. Onderwijs is daarbij van onschatbare waarde. Het is de plek waar kinderen zich ontwikkelen, hun talenten ontdekken en leren samenleven. Daarom vinden wij dat ieder kind het onderwijs moet krijgen dat bij hem of haar past, met de ondersteuning die daarvoor nodig is. Dat is de belofte van Passend Onderwijs.

Wij willen dat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen buurt naar school kunnen gaan. Het helpt dan niet als de ondersteuning vooral via individuele zorgtrajecten buiten de school wordt georganiseerd. Pedagogische kennis en deskundigheid moeten binnen de school beschikbaar zijn. Dat maakt het mogelijk om binnen de schoolmuren passende hulp te bieden, zonder dat schotten tussen wetten in de weg staan.

Soms is speciaal onderwijs nodig. Dan verdient het gezin ondersteuning van de gemeente. Ook al ligt de wettelijke taak bij het onderwijs, de gemeente faciliteert en ondersteunt, juist omdat goed onderwijs, sterke gezinnen en passende zorg onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

We streven naar kwalitatief goede huisvesting van scholen (duurzaam, breed inzetbaar). We gaan het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan de komende jaren in de praktijk brengen.

Daarom wil de ChristenUnie:

- Pedagogische kennis en kunde (mede gefinancierd vanuit de Jeugdwet) beschikbaar stellen aan de scholen, zodat meer kinderen en ouders binnen de school ondersteuning kunnen krijgen en daarnaast ook de school zelf ondersteuning kan krijgen wanneer dat nodig is.
- Investeren in een goede start op de arbeidsmarkt voor alle Puttense jongeren door intensieve samenwerking tussen scholen, het bedrijfsleven en de gemeente. Waarbij ook nadrukkelijk aandacht is voor jongeren in het doelgroepenregister: ook zij verdienen een eerlijke kans op werk.
- Voldoende scholen behouden binnen het dorp en in het buitengebied, zodat er voor ieder kind een school in de buurt is.

Ouderen

Van ouderen wordt verwacht dat zij zo lang als mogelijk is zelfstandig blijven wonen. Dit vraagt om levensloopbestendig wonen mogelijk te maken en de bouw van gemeenschappelijke woonvormen (zoals een knarrenhof). Daarnaast is het belangrijk om de juiste voorzieningen in de buurt te hebben.

Veel ouderen zijn vitaal en nemen actief deel aan de samenleving. Zij hebben hulp van mensen om hen heen en professionele hulp als dat nodig is. Met het ouder worden neemt de mobiliteit af en ligt het gevaar van eenzaamheid op de loer. Daarom zijn ontmoetingsplekken en activiteiten voor ouderen heel belangrijk. Als er meer zorg nodig is, moeten hulpverleners zonder tijdverlies de juiste zorg vinden.

- investeren in goed onderwijs en goede hulp voor kinderen die vastlopen in het onderwijs. Onder andere door het versoepelen van de mogelijkheden om zorg te bieden die de grenzen tussen de Jeugdwet en het onderwijs overstijgt

Daarom wil de ChristenUnie:

- Investeren in ontmoetingsplekken voor ouderen, waar ze ook uitgedaagd worden om actief te blijven.
- Investeren in de samenwerking tussen de gemeente en alle partijen die opkomen voor ouderen (zoals ANBO, Gezond Veluwe en Stroud) zodat we de belangen van ouderen op de agenda van de gemeente kunnen zetten.
- Alle inwoners vanaf 70 jaar een huisbezoek aanbieden, waarin zij kunnen aangeven wat zij nodig hebben om gezond, veilig en zelfstandig te kunnen blijven functioneren en geholpen kunnen worden om gebruik te maken van de aanwezige voorzieningen.
- Een knarrenhof realiseren in het gebouw van de voormalige Van Damschool.

Hoofdstuk 3

Samen werken

Een economie die werkt voor mensen

ChristenUnie Putten staat voor een economie die ruimte biedt om te ondernemen met respect voor de draagkracht van onze aarde. Putten is een ondernemend dorp met ruim 4.000 bedrijven die bijdragen aan lokale initiatieven en het verenigingsleven stimuleren. Ondernemers verdienen waardering en ondersteuning, zeker wanneer zij bijdragen aan een samenleving waarin het goed wonen, werken en leven is. Samenwerking tussen overheid en ondernemers is essentieel om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken en te bouwen aan een duurzame, rechtvaardige gemeente zonder uitbuiting, hier of elders in de wereld.

Wij geloven in brede welvaart: een economie die niet alleen draait om groei en winst, maar om het welzijn van mensen en zorg voor de schepping. Een sterke lokale economie is geen doel op zich, maar een middel om een goed leven in Putten mogelijk te maken/te behouden. Bedrijven die met mooie producten en diensten een eerlijke boterham verdienen, verdienen ruimte, steun en waardering van de gemeente. Zeker wanneer zij bijdragen aan werkgelegenheid voor Puttense gezinnen, leer- en stageplekken voor jongeren, een aantrekkelijke omgeving voor inwoners en bezoekers en innovatieve oplossingen voor klimaat en milieu.

We kiezen voor een economie die mens en omgeving dient en waarin ondernemers met visie en verantwoordelijkheid de ruimte krijgen om te bouwen aan een toekomstbestendig Putten.

Daarom wil de ChristenUnie:

- Samen met Puttense werkgevers kijken of de regels voor huisvesting van arbeidsmigranten uit 2020 nog steeds passend en actueel zijn.
- Erop toezien dat eerlijke, duurzame en sociaal verantwoorde inkopen geborgd blijven door middel van het inkoopbeleid van de gemeente.
- Bouwen aan gemeentelijk beleid dat ondernemerschap stimuleert en bijdraagt aan brede welvaart, duurzaamheid en sociale verbondenheid.

Een sterke lokale economie is voor de ChristenUnie geen doel op zich, maar een middel om samen te bouwen aan een dorp waarin het goed leven is voor iedereen.

3.1

Werkgelegenheid

Werk is meer dan inkomen. Het biedt structuur, sociale contacten en zingeving. Daarom zetten wij ons in voor een samenleving waarin zoveel mogelijk mensen naar vermogen kunnen meedoen. Gemeente, UWV, ondernemers, onderwijs en sociale werkvoorzieningen zoals de Inclusief Groep werken samen om stageplekken, werkervaringsplaatsen en banen beschikbaar te maken. De Inclusief Groep speelt hierin een belangrijke rol door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden naar passend werk of zinvolle dagbesteding. Ook de arbeidsmakelaar van de gemeente speelt een verbindende rol door actief te bemiddelen tussen werkzoekenden en werkgevers en door maatwerk te leveren waar nodig. Tegelijkertijd erkennen we dat betaald werk niet voor iedereen haalbaar is. Vrijwilligerswerk biedt kansen voor betrokkenheid, ontwikkeling en is daarnaast ook een waardevol re-integratiemiddel. We gaan samen met verenigingen, kerken en stichtingen vrijwilligerswerk onder de aandacht brengen en meer mensen inspireren om zich in te zetten voor anderen.

Wij willen dat de gemeente, het onderwijs en het bedrijfsleven samen optrekken om tekorten op de arbeidsmarkt aan te pakken, vooral in techniek en ICT. Een jaarlijks evenement waarin jongeren en werkzoekenden kennismaken met deze sectoren kan bijdragen aan het versterken van lokale werkgelegenheid en het benutten van talent. Daarnaast hechten we veel waarde aan de rol van de bedrijfscontactfunctionaris die bedrijven en winkeliers helpt om snel en effectief met de gemeente te schakelen. Zo versterken we de verbinding tussen ondernemers en lokaal bestuur. Tegelijkertijd zien we ook de waarde van mensen die thuis zorgen voor kinderen of als mantelzorger actief zijn. Ook hun werk is onmisbaar voor de samenleving. Zij verdienen erkenning en daarom willen we de Mantelzorgwaardering behouden.

De ChristenUnie Putten gelooft in een samenleving waarin iedereen naar vermogen bijdraagt - met werk, zorg of betrokkenheid - en waarin werkgelegenheid wordt versterkt door samenwerking, waardering en directe verbinding tussen ondernemers en gemeente.

Een aantrekkelijk dorpscentrum

Het centrum van Putten heeft met het centrumplan een nieuwe uitstraling gekregen, maar er is meer nodig om het hart van ons dorp levendig en toekomstbestendig te houden. Wij willen het centrum versterken als plek van ontmoeting, ondernemen en wonen. We zetten in op ruimte voor terrassen, verduurzaming van winkelpanden en ondersteuning van lokale ondernemers. Daarbij moedigen we aan dat terrassen en winkelgevels aantrekkelijk en groen worden ingericht, zodat ze bijdragen aan de sfeer, uitstraling en verblijfskwaliteit van het dorpshart. Om dit te stimuleren, willen we ondernemers die hun buitenruimte of winkelomgeving op een duurzame en gastvrije manier vormgeven belonen met een waardering. Ook willen we onderzoeken hoe we meer geveltuinjes kunnen realiseren. Zo maken we van het centrum een plek waar lokale identiteit, gemeenschapszin, groen en gastvrijheid samenkomen.

We willen de in 2025 gewijzigde manier waarop reclamebelasting wordt geheven evalueren en een (verdere) verkleining van het winkelkerngebied om leegstand tegen te gaan. Aan de randen van het centrum

zetten we in op wonen, werken en supermarkten, zodat het centrum compact en aantrekkelijk blijft. Nieuwe winkelgebieden (exclusief supermarkten) elders in het dorp wijzen we af: we willen het winkelend publiek in het centrum houden waarbij we gratis parkeren willen behouden.

Ook horeca speelt een belangrijke rol in het centrum en daarbuiten. Wij zien horeca als een sociale en verbindende kracht binnen het dorp. Het draagt bij aan ontmoeting, gastvrijheid en levendigheid, mits goed passend in de omgeving en bij de schaal van Putten. Waar mogelijk helpen we onze plaatselijke ondernemers. Dit doen we onder andere door ondersteuning van evenementen die georganiseerd worden door Ondernemersvereniging WCP en door winkelopenstelling op zondag tegen te gaan. De zondag moet een gezamenlijke rustdag blijven. In een tijd waarin alles steeds sneller gaat en de druk om altijd 'aan' te staan groeit blijft het belangrijk om momenten van rust te koesteren. Vrije dagen krijgen pas echt betekenis als mensen die kunnen delen met anderen om hen heen. De zondag is bij uitstek zo'n dag: een moment voor ontmoeting, ontspanning, familie en ruimte

voor geloof en bezinning. We willen daarom niet dat kleine zelfstandigen door het grootwinkelbedrijf onder druk worden gezet om op zondag open te zijn en ook niet dat het winkelpersoneel onder druk wordt gezet om op deze dag te gaan werken. De zondagsrust is een groot goed en daarom willen we ook geen grote manifestaties op de zondag in ons dorp.

De ChristenUnie gaat voor een levendig en compact centrum met ruimte voor ondernemen, wonen en werken, waar plaatselijke ondernemers worden gesteund en de zondag als waardevolle gezamenlijke rustdag behouden blijft.

Bedrijvigheid in balans met leefbaarheid

Wij kiezen voor bedrijvigheid die niet alleen economische waarde toevoegt, maar ook bijdraagt aan een leefbare, duurzame en verbonden gemeenschap. Ondernemers moeten kunnen groeien mits dit past bij het karakter van Putten en in balans met natuur en omwonenden.

De stationsomgeving van Putten vraagt om een duidelijke kwaliteitsimpuls. Indien er een alternatieve locatie wordt gevonden voor Benegas, willen wij deze entree aan de westzijde van het dorp benutten voor woningbouw, inclusief het noordelijk deel van Henslare. Zo ontstaat een aantrekkelijke toegangspoort die het dorpshart versterkt en ruimte biedt voor wonen en werken in een groene setting. Ook de zuidelijke entree van Putten willen we aantrekkelijk houden door geen nieuwe of groei van bestaande bedrijvigheid toe te staan, waarmee we verkeersdruk en overlast voorkomen.

Voor Henslare zetten we in op de uitplaatsing van bedrijven uit de Ambachtstraat en op de groei van plaatselijke ondernemers. Voor bedrijvigheid met een grote ruimtevraag kijken we bewust naar alternatieve

locaties buiten Putten, zoals Zeewolde. Tegelijkertijd benutten we de ontwikkeling van Henslare als kans voor maatschappelijk verantwoord ondernemen: een bedrijventerrein dat groen is ingericht, goed bereikbaar en ingebed in de gemeenschap. Henslare mag geen eiland zijn, maar een plek die de samenleving versterkt en waar ondernemers in harmonie met hun omgeving kunnen werken.

Ook Keizerswoert en de Hoge Eng verdienen kwaliteitsimpulsen. Deze bestaande terreinen vragen om een herinrichting die aansluit bij de tijd: duurzaam, aantrekkelijk en gericht op samenwerking. Lokale ondernemers moeten hier kunnen ondernemen met hart voor mens en omgeving. Specifiek voor Keizerswoert willen we eigenaren van grote percelen stimuleren tot herontwikkeling, zodat er meer bedrijfsruimte ontstaat en innovatieve verduurzamingsmaatregelen beter kunnen worden toegepast.

De ChristenUnie Putten kiest voor bedrijventerreinen die niet alleen renderen, maar ook inspireren en waar economische groei hand in hand gaat met duurzaamheid, leefbaarheid en verbondenheid.

Hoofdstuk 4

Samen groeien

Een leefbare omgeving

We staan op voor leven in balans met wat de aarde kan dragen, voor een groene en gezonde leefomgeving. We zetten ons in om verdere opwarming van de aarde te voorkomen, de natuur te beschermen, onze leefomgeving klaar te maken voor weerextremen en we staan op voor een duurzame landbouw.

We staan op voor een goed bereikbaar Putten. Mobiliteit brengt mensen bij elkaar, om te werken, elkaar te ontmoeten of voor elkaar te zorgen. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we daarbij zorgen voor onze leefomgeving. Goede wegen, paden en OV-verbindingen zijn nodig waarbij de ChristenUnie mensen wil stimuleren om steeds de duurzaamste variant te kiezen.

Putten is een prettig dorp om te leven. Een groene omgeving, een aantrekkelijk dorpscentrum en ondernemende inwoners. Er is veel om trots op te zijn. Tegelijkertijd is er woningnood in Putten. En onze boeren krijgen veel te verduren. Dit vraagt om visie op de toekomst van onze leefomgeving.

Woningbouw

Wij willen bouwen met verstand. Dat betekent dat we de juiste huizen op de juiste plek bouwen waarbij inbreiding voor uitbreiding gaat, zolang dat niet ten koste gaat van een groene leefomgeving in de wijken. We willen jaarlijks precies zoveel woningen bouwen als de behoefte van onze eigen inwoners (ongeveer 140), vooral voor onze jeugd en onze senioren. Bouwen voor eenpersoonshuishoudens zorgt voor doorstroming. We willen het gebouw van de voormalige Van Damschool inzetten voor de ontwikkeling van een knarrenhof. Rondom de Brinkstraat zien we ruimte voor levensloopbestendige woningen.

Veel woningen gaan naar niet-Puttenaren, dat vinden we ongewenst. Daarom willen we bouwen voor de lokale behoefte, niet voor die van buiten. We zijn voor een beheerste groei van het dorp, waarbij we de identiteit van ons dorp bewaken. We willen dat statushouders in de woonverordening gelijkgesteld worden met andere woningzoekenden, zodat woningen eerlijk verdeeld worden. Wonen is meer dan stenen stapelen. We willen 'open kijken', met sociale binding

en vergroting van de sociale cohesie. In iedere bestaande én nieuwe wijk moeten ontmoetingsplekken komen. In Halvinkhuizen willen we een kerk en meer ruimte voor beschermd wonen, zorgfuncties en andere woonvormen voor bijzondere doelgroepen. Met de lokale aannemers willen wij beleid en prestatieafspraken maken over verkoop aan Puttenaren, natuurinclusief bouwen (zoals nestkasten, groene daken, waterbuffers).

Daarom wil de ChristenUnie:

- Volop inzetten op bouwen in Halvinkhuizen. Halvinkhuizen biedt niet alleen ruimte voor woningbouw, maar we willen daar ook zorg bieden, ontmoetingsplekken realiseren en ruimte bieden voor een kerk.
- Inbreiden in het dorp. Denk aan de omgeving achter het gemeentehuis, de Ambachtstraat of het voormalige Sligro-terrein.
- Nu al nadenken over locaties na Halvinkhuizen. Daarbij zoeken we in het gebied Putten-Zuid. De uitkomst van die zoektocht is mede basis voor de zuidelijke ontsluiting van Putten. Daarom willen wij hier nu al aan werken.

- In bestaande woonwijken willen we woningsplitsing of andere innovatieve woonvormen mogelijk maken
- Een experiment op tenminste één recreatiepark, waar nieuwe woonvormen worden ontwikkeld
- In het centrum het dorpse karakter behouden. Nieuwbouw in het centrum moet aansluiten op de bestaande bebouwing. Dus geen hogere bebouwing dan er al is in het centrum.
- Inzetten op tenminste 100 Tiny houses voor jongeren en meerdere seniorenhofjes, bestemd voor Puttense woningzoekenden

Een bereikbaar dorp

Putten is een fietsdorp. We willen dat de rotondes Stationsstraat, Arendstraat en Van Geenstraat binnen de bebouwde kom komen te liggen. Dit biedt fietsers op de rotondes voorrang. Daarvoor gaan we in overleg met de provincie.

We willen voorzieningen voor het stallen van fietsen waar nodig uitbreiden. We gaan in overleg met de provincie over mogelijke snelfietsroutes. Ook willen we stimuleren dat mensen meer de fiets gebruiken in het dorp.

We pleiten bij de provincie voor een fietstunnel tussen de Van Geenstraat/Husselerveld.

De woonwijk Halvinkhuizen moet goed ontsloten worden. Daarom willen we (naar voorbeeld van de Henslare) een zuidelijke ontsluitingsweg naar de Nijkerkerstraat en richting de Voorthuizerstraat. Uit het lopende haalbaarheidsonderzoek zal blijken of de weg nuttig en noodzakelijk is.

Aantrekkelijke wijken

De afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd in nieuwe wijken. Als het aan de ChristenUnie ligt, blijven we dat ook de komende tijd doen. Maar we moeten ook de bestaande wijken niet uit het oog verliezen.

Daarom wil de ChristenUnie:

- Dat er geïnvesteerd wordt in de bestaande wijken van Putten zodat deze, als het gaat om wegen, stoepen, speelmogelijkheden en groen hetzelfde kwaliteitsniveau krijgen als de nieuwe wijken.

Een dorp voor de volgende generatie

ChristenUnie wil zich ervoor inzetten dat Putten een dorp is voor de volgende generatie. Een plek waar kinderen en jongeren gezond en veilig kunnen opgroeien. Een plek die hen uitdaagt om naar buiten te gaan, te bewegen, te ontmoeten, hutten te bouwen en een balletje te trappen. Dat vraagt niet alleen om georganiseerde speelgelegenheden zoals het Bosbad, speeltuinen en sportvelden, maar ook om plekken met rommelig groen, waar kinderen plezier kunnen maken. We willen kinderen daarbij ook zelf betrekken.

Daarom wil de ChristenUnie:

- Speelgelegenheden waar men van buiten Putten jaloers op is. Zoals een Indianenbos, pumptrackbaan, blotevoetenpad en een jaarlijks huttenfeest in de Groene Scheg.

- Goede opleidingsmogelijkheden, stageplaatsen en werkgelegenheid voor jongeren die hun eerste stappen op de arbeidsmarkt gaan maken.

- De verenigingsgebouwen in Huinen en Steenenkamer verduurzamen, zodat ze ook in de toekomst goed inzetbaar zijn voor activiteiten in de buurtschappen.

4.5

Duurzaamheid

We zijn positief over zon- en windenergie, maar kijken breder. Grootschalige opwek van zon en wind is bijna onmogelijk geworden. We zetten vooral in op duurzame en haalbare oplossingen, zoals energieopslag, buurtbatterijen, collectieve energiesystemen (Halvinkhuizen) en het tegengaan van netcongestie. We willen dat Liander investeert in het energienetwerk in Putten, zodat we nieuwe woningen kunnen bouwen, maar ook bestaande woningen en bedrijven kunnen verduurzamen.

Als ChristenUnie hebben we de afgelopen periode meerdere acties hierop ondernomen zoals de verhoging van het budget voor duurzaamheidsleningen, het beschikbaar stellen van extra middelen voor leningen aan Puttense

woningeigenaren en het in gang zetten van onderzoek naar de mogelijkheden om ondernemers met een groot dak te helpen bij het realiseren van zonnepanelen.

Daarnaast gaan we door met concrete projecten, zoals het isoleren van maatschappelijk vastgoed, het afkoppelen van regenwater of het realiseren van groene schoolpleinen.

Daarom wil ChristenUnie:

- Doorgaan met het isoleren van woningen en maatschappelijk vastgoed.
- Inzetten op een robuust energienet, zodat we voldoende elektriciteit hebben in Putten
- In het kader van de Regionale Energiestrategie (RES) willen we meer samenwerken met de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (via samenwerkingsverband EHPZ).
- Inzetten op windmolens nabij de A28 met een vogelalarmsysteem. We willen geen biomassa-installaties of vergistingsinstallaties.

- Zon op land alleen als dit netcongestie tegengaat, er tenminste 50% lokaal eigenaarschap is en het landschappelijk goed is ingepast.
- Een opruimplicht voor zonnevelden (na einde levensduur) waarbij afgeschreven panelen verantwoord worden afgevoerd of hergebruikt.

Hoofdstuk 5

Samen verbinden

Landelijk gebied van grote waarde

Het landelijk gebied zoals we dat altijd kenden is aan verandering onderhevig nu boerenbedrijven stoppen en er naar nieuwe invulling en bestemming wordt gezocht. Hierbij komen we voor grote uitdagingen te staan. Denk bijvoorbeeld aan de stikstofdiscussie, verschillende salderingsregelingen, de beëindiging van boerenbedrijven of het ontstaan en inpassen van grote (niet-)agrarische bedrijven.

Het buitengebied van Putten is van grote waarde: voor onze landbouw, natuur, recreatie en leefomgeving. Als ChristenUnie geloven wij dat de aarde ons door God is toevertrouwd om goed voor te zorgen. Voor vandaag, en ook voor de generaties na ons. Rentmeesterschap staat voorop in onze visie op het buitengebied. Dat betekent ruimte bieden aan agrarische ondernemers, bescherming van natuur en landschap, én aandacht voor sociale samenhang en leefbaarheid.

Toekomst landelijk gebied en erfontwikkeling

Er gaat veel veranderen in het buitengebied. We willen boeren helpen om te kunnen blijven boeren. Wanneer ze willen stoppen, dan biedt het functieveranderingsbeleid daarvoor de mogelijkheden. Belangrijk is dat ze hun nevenactiviteit kunnen voortzetten, als nieuwe economische drager voor het buitengebied. Maar we willen voorkomen dat het buitengebied een bedrijventerrein wordt met verstening, grote verkeersstromen of nieuwe milieubelastende niet-agrarische bedrijven.

Met het toevoegen van nieuwe woningen in het buitengebied willen we terughoudend omgaan. We willen daar uitgaan van de 'ja, mits-gedachte'. Dit betekent dat een woning onder voorwaarden gebouwd kan worden als daarmee bijvoorbeeld het landschap versterkt wordt en dit geen beperkingen geeft aan de aanwezige (niet-)agrarische bedrijven. We willen het samenwonen van meerdere generaties op een erf mogelijk maken, onder de voorwaarde dat erfsplitsing wordt tegengegaan.

In de basis willen we woningbouw en niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied alleen toestaan bij goede landschappelijke inpassing en de sloop van bebouwing. Het splitsen van grote woningen moet mogelijk worden, bijvoorbeeld door bebouwing te slopen, natuur aan te leggen en de karakteristieke architectuur van het gebouw/het erf versterken. Leegstand en verval willen we voorkomen, maar niet ten koste van karakter of natuur. We gaan door met de actie 'erven in het groen', die we samen met Landschapsbeheer Gelderland jaarlijks doen.

Verandering kan, maar altijd met respect voor wat waardevol is.

Daarom wil ChristenUnie:

- De regels aanpassen, zodat het bouwen van nieuwe schuren alleen kan wanneer dit past bij het agrarische karakter van ons buitengebied.
- Per gebied slimme keuzes maken binnen de mogelijkheden van de omgevingswet en kijken of een bedrijf dat geen agrarisch karakter heeft in het gebied past.

- Inzetten op een 'erf-op-erf-beleid'. Wat betekent dat we nieuwe gebouwen op het ene erf toestaan, wanneer er op een ander erf juist verouderde gebouwen verdwijnen. Zo zorgen we voor balans in ons buitengebied en blijft er ruimte voor zorgvuldig ingepaste nieuwe functies, zoals wonen, zorg en kleinschalige bedrijvigheid.
- Initiatieven vanuit de gemeenschap, zoals zorgboerderijen of streekmarkten, ondersteunen, die houden ons buitengebied levendig!
- Geen grootschalige zonneparken op landbouwgrond, maar wel kleinschalige, lokaal gedragen initiatieven zoals zon op daken en agrarische erven.

Toekomstgerichte landbouw

Onze boeren zijn onmisbaar voor voedselproductie, landschapsonderhoud en onze lokale economie. Tegelijk staan zij voor grote uitdagingen, zoals verduurzaming en stikstofreductie. Wij willen boeren helpen met de omschakeling naar kringlooplandbouw, natuurinclusieve productie en verbrede bedrijfsvoering. Denk daarbij aan zorglandbouw, recreatie of verkoop van streekproducten.

Hierbij vinden we het belangrijk dat de verschillende gebruikers van het buitengebied met elkaar in contact komen om gezamenlijke waarden te bepalen en van daaruit op te trekken, bijvoorbeeld in de vorm van coöperaties en aandeelhouderssystemen waarin samenwerking wordt gezocht tussen de verschillende 'streekholders'. We stimuleren samenwerking tussen agrariërs en natuurorganisaties (bijv. agrarisch natuurbeheer).

Bij de provincie pleiten we voor maatwerk en rechtszekerheid bij stikstof- en transitieopgaven. Gemeente en provincie moeten samenwerken om perspectief te bieden, met maatwerk en heldere kaders.

Wij geloven in samenwerking, niet in polarisatie.

Daarom wil ChristenUnie:

- Eén aanspreekpunt binnen de gemeente voor bewoners uit het landelijk gebied die hun bedrijf willen omschakelen.
- Dat het college van burgemeester en wethouders regelmatig bedrijfsbezoeken en werkbezoeken aflegt bij boeren.
- Goede voorbeelden extra aandacht geven, zoals bedrijven die werken volgens het principe van de regeneratieve landbouw.
- Lespakketten aan de Puttense schoolklassen aanbieden in samenwerking met Vallei Boert Bewust en Leren bij de boer. Ook natuureducatie maakt daar onderdeel van uit.
- Dat ieder kind in zijn/haar basisschoolperiode een keer op een boerderij is geweest.

Natuur en landschap in balans

Putten grenst aan de Veluwe en kent een uniek landschap van bossen, heidevelden, landbouwgronden en cultuurhistorie. Dat vraagt om zorgvuldige afwegingen bij ruimtelijke plannen. Wij kiezen voor behoud en versterking van de natuur, waarbij recreatie en toerisme samengaan met bescherming. Klimaatadaptatie (zoals waterberging en bodemkwaliteit) en biodiversiteit zijn randvoorwaarden voor beleid in het buitengebied.

De gemeente heeft 160 hectare natuur in eigendom, inclusief het recent aangeschafte Putterbos. We willen een actueel beheerplan, gericht op verbetering van de natuur. Daarmee ontstaat (stikstof)ruimte voor ontwikkelingen elders in de gemeente.

Het biodiversiteitsbeleid wordt verder uitgerold, met in ieder geval een jaarlijkse natuurwerkdag en ecologisch maaibeeld.

Ook in de bebouwde kom willen we minder gemillimeterde gazons, maar meer begroeiing die voedsel levert voor insecten en vogels. We willen het groen (groenvoorzieningen) laten meegroeien met het rood (nieuwe woningen en bedrijven); zoals in Halvinkhuizen fase1 waar 1/3 van de wijk groen is. Om deze ambitie kracht bij te zetten, willen we het Groen Groeit Mee-pact ondertekenen.

ChristenUnie wil Putten groen houden.

Daarom wil ChristenUnie:

- Het nieuwe Bomenbeleidsplan snel uitvoeren. Herplant wordt strikter gecontroleerd.
- De entrees van ons dorp verfraaien, door de rotondes groen in te richten en laanbeplanting aan te brengen langs de invalswegen.
- Bescherming van houtwallen en andere waardevolle landschapselementen die aandacht verdienen. We willen geld voor uitvoering van een Actieplan Houtwal, met jaarlijkse aanplantacties.

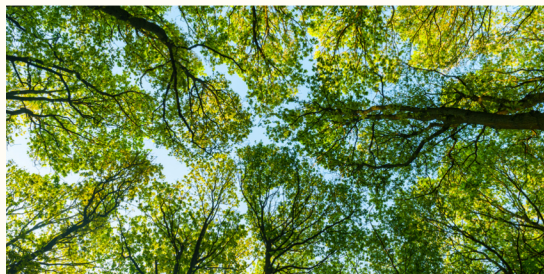
- Ons landschap groen en aantrekkelijk te houden. Onder andere door 'groenblauwe diensten' te belonen. Dat zijn vrijwillige extra (bovenwettelijke) activiteiten die worden ondernomen door particuliere grondeigenaren en grondgebruikers. Zo kunnen we boeren helpen om wandelroutes en houtwallen te onderhouden én te ontwikkelen.

- Onderzoek doen naar een natuurbegraafplaats in Putten, bijvoorbeeld in het gemeentelijk bos in Veenhuizerveld.

- Ecologisch beheer en inrichting van bermen en groenstroken

- Een experiment met beweiding door schapen van bermen of heide.

- Aandringen op gebalanceerd beheer van de natuur, ook als het gaat om de wolf.

5.4

Natuur en landschap in balans

Putten verdroogt en dat is een probleem. Door grondwateronttrekking en droogte blijft het grondwater in Putten maar dalen, met grote gevolgen voor de natuur en landbouw.

Daarom wil ChristenUnie:

- Samen met het Waterschap Vallei en Veluwe maatregelen nemen om water vast te houden. We willen grootverbruikers van water opsporen, het verbruik terugdringen én water lokaal bufferen. Ook willen we de aandacht voor de (sprengen)beken voortzetten.
- Doorgaan met het afkoppelen van de openbare ruimte van het riool. Ook schuren in het buitengebied willen we afkoppelen, zodat regenwater het riool niet belast en het peil van het grondwater in balans blijft.

Hoofdstuk 6

Samen genieten

Een bloeiend verenigingsleven

Tal van (sport)verenigingen, zangkoren en stichtingen geven kleur aan Putten. Wij willen dat blijvend ondersteunen. Deze onderwerpen zijn geen sluitstukken in onze gemeenschap. Ze zijn belangrijke graadmeters voor de kwaliteit van leven in Putten.

Ons dorp is gevormd door gebeurtenissen uit een recent en ver verleden, die we willen blijven herinneren. Dat wat waardevol is willen we beschermen. We willen ons eigen erfgoed behouden.

Putten moet voor de eigen bewoners en voor gasten recreatief aantrekkelijk zijn en blijven. We ondersteunen ondernemers die hierin willen investeren en innoveren. We staan bovendien voor goede faciliteiten voor fietsers en wandelaars en ruiters in en rondom Putten.

De mogelijkheden voor Puttenaren om te sporten en te bewegen zijn van groot belang. Zowel in verenigingsverband als in de openbare ruimte. We ondersteunen daarom sportverenigingen en zorgen voor een beweegvriendelijke omgeving.

Cultuur

We vergroten de aandacht voor de bescherming van historische, culturele en landschappelijke waarden bij ruimtelijke ontwikkelingen. We stimuleren een breed aanbod aan culturele activiteiten voor toeristen en inwoners. We ondersteunen sociaal culturele activiteiten.

6.1

Beschermen wat van waarde is

Wij willen meer aandacht voor de bescherming van historische, culturele en landschappelijke waarden bij ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast willen wij de gemeentelijke monumentenlijst uitbreiden met historische boerderijen in het buitengebied. Dit doen we op vrijwillige basis en in goed overleg met de eigenaren. Daar waar het nodig is, willen we ruimte bieden aan nieuwe functies voor ons erfgoed, zodat ze voor de langetermijn behouden blijven.

Putten kent veel landgoederen met eeuwenoude boerderijen en cultuurlandschap. Zij staan voor grote uitdagingen, bijvoorbeeld omdat pachtboeren moeten stoppen.

Ook de geschiedenis van het dorp zelf verdient blijvende aandacht.

Daarom wil de ChristenUnie:

- Meer samenwerken met de landgoederen, zodat ze kunnen blijven zorgen voor ons landschap en erfgoed.
- De relatie Putten – Ladelund consolideren voor de toekomst.
- Het plan voor struikelstenen bij (voormalige) woningen van joden blijven steunen.
- Samen met het Putten Historisch Genootschap een lespakket ontwikkelen over de geschiedenis van Putten en over het dialect.

6.2

Cultuur stimuleren

Ook het deelnemen aan culturele activiteiten draagt eraan bij dat het prettig wonen en recreëren is in Putten. Daarom koesteren we culturele initiatieven in Putten en ons brede aanbod aan culturele activiteiten voor toeristen en inwoners in de zomermaanden. Bestaande subsidies en andere stimuleringsmiddelen op dit vlak willen we in stand houden.

6.3

Samenwerking met christelijke organisaties

Kerk en staat zijn gescheiden, maar geloof en politiek niet. Daarom vraagt de ChristenUnie naast de subsidies voor het algemeen jeugdwerk om ondersteuning van het kerkelijk jeugdwerk. Dit jeugdwerk levert een goede bijdrage aan de sociaal-emotionele ontwikkeling en maatschappelijke vorming van jongeren.

6.4

Dialect

De ChristenUnie zou graag eenmaal per jaar een gemeenteraadsvergadering houden in het Puttense dialect. Dit doen wij rond 21 februari, de Internationale Dag van de Moedertaal.

6.5

Stimuleren sociale activiteiten

Wij willen vrijwilligersorganisaties die zich inzetten voor de Puttense bevolking financieel ondersteunen op basis van sociale activiteiten (naar voorbeeld van de sportclubs).

Recreatie

We zetten in op het ondersteunen van recreatieparken om in te zetten op vernieuwing en innovatie. Putten is aantrekkelijk om te recreëren en moet dat blijven. We zetten in op de kwaliteit van openbare faciliteiten voor alle soorten van recreatie.

6.6

Recreatie stimuleren

Het ingezette beleid (Beleidskader Recreatie) om recreatieparken weer alleen beschikbaar te hebben voor recreatie en niet voor oneigenlijke functies willen we voortzetten. We willen de 'Veluwebeleving' in het landschap en op de recreatieparken vergroten. We steunen wel het beleid voor recreatieparken om in te zetten op vernieuwing.

We steunen ook de zonering van de Veluwe. Zo bieden we in het ene gebied ruimte voor natuur, terwijl in een ander gebied de recreatie de ruimte krijgt. Daarmee houden we natuur en recreatie in evenwicht.

Putten is aantrekkelijk om te recreëren. We willen dat graag zo houden.

We willen in overleg met de recreatieondernemers onderzoeken hoe we die aantrekkingskracht kunnen consolideren of groter kunnen laten worden. We staan open voor innovatieve ideeën.

Daarom wil de ChristenUnie:

- Blijven inzetten op dagrecreatie bij Nulde, die past bij de Puttense schaal.
- Het routenetwerk voor de fiets, mountainbike, ruiters en wandelaars uitbreiden, in navolging van de gemeenten om ons heen.
- Rolstoelvriendelijke picknicktafels realiseren voor mensen met een beperking.
- Een aangepaste prijs voor het Bosbad voor inwoners van Putten onderzoeken (zie ook hoofdstuk 2)

Sport

We blijven sportclubs ondersteunen voor hun sociaal maatschappelijke inzet. Samen met de clubs dragen we ook zorg voor het goed onderhouden van de sportaccommodaties. We streven naar uniform en eenduidig beleid voor alle sportverenigingen. Aan de aanstaande uitbreiding van binnensportaccommodaties hechten we grote waarde. Zo ook aan het sporten en bewegen in de openbare ruimte, ook voor mensen met een beperking.

6.7

Gezonde sport

Bewegen is voor oud en jong van belang om gezond en fit te blijven. Als je dat samen doet, draagt het ook bij aan sociaal-maatschappelijke verbinding. Sporten werkt preventief, zowel lichamelijk als geestelijk; voor jongeren heeft het ook educatieve en pedagogische effecten. Daarom willen we bewegen op allerlei manieren stimuleren, zowel individueel als in verenigingsverband. Niet alleen door wandelen, fitness en fietsen in de openbare ruimte aantrekkelijk te maken, maar ook door goede gelegenheden te bieden voor binnensport. We steunen daarom van harte de bouw van een nieuwe sporthal. Een belangrijke mijlpaal voor de sport in Putten. Het biedt mogelijkheden

voor groei van de binnensportverenigingen.

Daarom wil ChristenUnie:

- De Puttense Sport Federatie een blijvende stem geven binnen de gemeente. Ze vertegenwoordigt de belangen van de sportclubs in Putten
- De huidige afspraken over subsidies ten behoeve van maatschappelijke inzet voor sportclubs voortzetten.
- De omgeving van de sportclubs gezond maken en houden. Kantines van sportclubs willen we stimuleren om gezond te worden volgens de richtlijnen van het Voedingscentrum.

6.8

Onderhoud

Het onderhoud van voorzieningen voor het sporten in verenigingsverband verdient gedegen aandacht en financiële ondersteuning. Met de stijging van kosten voor onderhoud is het steeds lastiger voor clubs om de voorzieningen op kwalitatief goed niveau te houden. De ChristenUnie staat samen met verenigingen en stichtingen voor voldoende, goede en betaalbare sportaccommodaties.

Daarom wil de ChristenUnie:

- Streven naar een uniform, eenduidig beleid voor het beheer en onderhoud van zowel binnen- als buitensport accommodaties.
- Extra aandacht geven aan sporten en bewegen in de openbare ruimte.
- Bij renovatie van openbaar groen in het dorp mogelijkheden creëren voor meer bewegen en sport, bijvoorbeeld met fitness parcours, een hardloopbaan en /of andere gewenste voorzieningen.

Hoofdstuk 7

Samen dichtbij

Een overheid die voor Puttenaren klaar staat

De ChristenUnie Putten staat voor een gemeentelijke overheid die transparant, betrouwbaar en dienstbaar is. Integriteit is voor ons geen bijzaak, maar het fundament. Wij willen een gemeente die handelt vanuit de kernwaarden van goed bestuur: openheid, rechtvaardigheid, participatie en verantwoording. Deze waarden, zoals verankerd in de Gedragscode Openbaar Bestuur, bevorderen vertrouwen en beschermen tegen misbruik van publieke middelen. Wij zien de gemeente als bondgenoot van de lokale samenleving: besluiten verdienen zorgvuldigheid en moeten het algemeen belang dienen, met oog voor wie kwetsbaar is.

Juist in een wereld vol veranderingen geloven wij in de kracht van een weerbare gemeenschap. Door naar elkaar om te zien en samen verantwoordelijkheid te dragen, bouwen we aan een veilig en bloeiend Putten. Inwoners en bedrijven moeten kunnen rekenen op een gemeente die recht doet, nabij is en koersvast blijft. Zoals Romeinen 13 ons leert, is de overheid Gods dienaar, u ten goede. Dat is precies wat wij voor Putten willen zijn.

Vertrouwen versterken

Een betrouwbare overheid begint bij nabijheid. De ChristenUnie zet zich in voor een gemeente die dichtbij haar inwoners en bedrijven staat. Juist in situaties waarin regels complex zijn of keuzes lastig, is het belangrijk dat de gemeente benaderbaar en betrokken is. We stimuleren ontmoeting en dialoog tussen inwoners en gemeente en onderzoeken hoe wijkraden en buurtschappen hieraan kunnen bijdragen.

De gemeente handelt zorgvuldig en transparant. Soms is een aanvraag toekennen niet mogelijk, maar ook dan blijft de menselijke maat leidend. We willen dat de gemeente uitlegt, meedenkt en samen met inwoners zoekt naar passende oplossingen. Want ieder mens doet ertoe. Vertrouwen groeit door persoonlijk contact en oprechte betrokkenheid.

Een betrouwbare overheid is benaderbaar, menselijk en transparant in haar handelen.

Daarom wil ChristenUnie:

- Onderzoeken of we een vast aanspreekpunt kunnen realiseren bij de gemeente, voor inwoners in het buitengebied die in een functieveranderingstraject zitten.
- Een laagdrempelige klachtenprocedure realiseren en de lokale ombudsfunctie behouden.
- Zorgen we dat inwoners zich gehoord weten en dat de gemeente leert van signalen uit de samenleving.

Een centrale plek voor inspraak en participatie

Vertrouwen groeit als inwoners actief kunnen meedenken en meepraten over hun leefomgeving. De ChristenUnie wil dat inwoners vooraf betrokken worden bij plannen en besluiten, zodat hun stem volwaardig meetelt. We zetten in op een helder participatiebeleid met duidelijke rollen en verwachtingen. Digitale platforms zoals OpenStad.org maken het mogelijk om op een toegankelijke manier ideeën te delen en voorkeuren uit te spreken, bijvoorbeeld bij gebiedsontwikkeling of begrotingsvraagstukken.

Participatie is meer dan inspraak: het is een doorlopend proces van samenwerking.

Een betrokken gemeente werkt samen met inwoners en neemt hun stem serieus.

Daarom wil de ChristenUnie:

- Inwoners, bedrijven en verenigingen een volwaardige plek geven aan tafel bij nieuwe plannen én bij het evalueren van bestaande voorzieningen.
- Bij wijzigende afspraken zorgvuldig zijn en goed communiceren met betrokken inwoners.
- Het gemeentebestuur vragen verantwoording af te leggen over wat er met de inbreng van inwoners gebeurt.
- Het gebruik van inwonerpanels en reflectiegroepen stimuleren om beleid te toetsen en te verbeteren. Zo bouwen we samen aan een gemeente die luistert, leert en handelt.

7.3

Financieel gezond blijven

Een gemeente die samenwerkt met haar inwoners, moet ook zorgvuldig omgaan met hun middelen. De ChristenUnie kiest voor een solide financieel beleid. We geven niet meer uit dan er binnenkomt en zorgen voor voldoende reserves om eventuele tegenvallers op te vangen. Bij financiële keuzes houden we oog voor kwetsbaren en blijven veiligheid en basisvoorzieningen gewaarborgd.

We streven ernaar de onroerende-zaakbelasting (OZB) gelijk te houden, met alleen een inflatiecorrectie. Mocht een extra verhoging nodig zijn, dan wordt deze in betere tijden weer teruggebracht.

We willen dat financiële informatie voor inwoners begrijpelijk en toegankelijk is. Door digitalisering en samenwerking met andere overheden houden we de dienstverlening betaalbaar en efficiënt. Zo versterken we onze positie en benutten we kennis en ervaring van partners.

Een gezonde gemeente beschermt kwetsbaren en gaat verantwoord om met gemeenschapsgeld.

7.4

Zelfstandig blijven door samenwerking

Een financieel gezonde gemeente kan zelfstandig opereren, maar samenwerking versterkt die zelfstandigheid. Putten is een zelfstandig dorp met een sterke identiteit. Door samen te werken met andere gemeenten kunnen we die zelfstandigheid behouden en versterken. We doen zelf wat we goed kunnen en zoeken samenwerking waar dat meerwaarde biedt.

We bouwen verder aan bestaande samenwerkingen, zoals met EHPZ, en richten ons bij Foodvalley op thema's als landelijk gebied en voedsel. Ook landelijk zoeken gemeenten elkaar steeds meer op, bijvoorbeeld via gemeentelijke taskforces op landelijk niveau. Per thema zoeken we naar samenwerkingen met de gemeenten om ons heen die de inwoners van ons dorp het beste dient.

Samenwerking moet transparant zijn en bijdragen aan de kwaliteit van onze lokale dienstverlening. We willen dat inwoners weten wat samenwerking oplevert en hoe het hun dagelijks leven verbetert.

Een zelfstandige gemeente werkt samen waar nodig en blijft dichtbij haar inwoners.

7.5

Goede digitale dienstverlening én gastvrij aan het loket

Een moderne overheid is digitaal vaardig én menselijk. De ChristenUnie wil dat alle Puttenaren mee kunnen doen in de digitale samenleving. We kiezen voor een gemeentelijke dienstverlening die efficiënt en gebruiksvriendelijk is. Tegelijk blijft de balie op het gemeentehuis toegankelijk voor wie dat nodig heeft of prettig vindt.

We zetten in op digitale inclusie: ondersteuning van inwoners bij het ontwikkelen van digitale vaardigheden, zodat niemand buitenspel staat. Daarbij hoort ook begrijpelijke en toegankelijke communicatie.

Een toegankelijke gemeente is digitaal vaardig én gastvrij in persoonlijk contact.

7.6

Digitale veiligheid vergroten

Digitale toegankelijkheid vraagt om digitale veiligheid. De gemeente Putten maakt steeds meer gebruik van digitale middelen en data. Daarbij staat veiligheid voorop. We willen zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens en zorgen dat medewerkers goed zijn toegerust om privacy en informatieveiligheid te bewaken. Scholing van medewerkers versterkt bewustwording op het gebied van gemeentelijke digitale weerbaarheid.

We willen dat inwoners weten wat er met hun gegevens gebeurt en dat ze daar zelf regie over houden. Transparantie en vertrouwen gaan hand in hand.

Een veilige digitale gemeente beschermt de privacy van haar inwoners.

7.7

Ondermijning voorkomen

Een veilige samenleving vraagt om alertheid en betrokkenheid. Putten is een veilige gemeente, maar waakzaamheid blijft nodig. De ChristenUnie zet zich in voor het voorkomen van ondermijning, vooral in het buitengebied. We stimuleren betrokkenheid vanuit de buurt en leren van succesvolle aanpakken in andere gemeenten.

Ook willen we het gesprek aangaan met mensen die zich minder verbonden voelen met wet- en regelgeving. Door open dialoog en wederzijds begrip bouwen we aan vertrouwen en verbinding. We willen dat de gemeente zichtbaar en aanspreekbaar is in de wijken en buurtschappen.

Een waakzame gemeente werkt samen met inwoners aan veiligheid en vertrouwen.

7.8

Veilig leven

Een betrouwbare overheid beschermt haar inwoners, ook in tijden van crisis. Putten is een plek waar het goed en veilig leven is. De ChristenUnie wil dat dit zo blijft, ook in een wereld waarin dreigingen en noodsituaties steeds realistischer worden. Daarom zetten we in op een goed voorbereide gemeente, met aandacht voor crisisbeheersing en

veiligheid in het buitengebied. We ondersteunen de vorming van buurtnetwerken die klaarstaan voor elkaar in tijden van nood, en organiseren rampoefeningen en informatie-bijeenkomsten waarin inwoners en bedrijven leren hoe ze zich kunnen voorbereiden op onverwachte situaties.

We hebben bijzondere waardering voor onze vrijwillige brandweer en willen dat zij breed inzetbaar blijft in ons dorp. Hun betrokkenheid en paraatheid zijn van onschatbare waarde.

Een goed voorbereide gemeente zorgt voor een veilig Putten.

Resultaten

2022-2025

De afgelopen vier jaar heeft de ChristenUnie veel bereikt. In het Coalitieakkoord 'En nu door! 2022-2026' zijn de onderstaande actiepunten opgenomen en ook daadwerkelijk gerealiseerd:

- Handhaving zondagsrust
- Bestemmingsplannen Halvinkhuizen fase 1, 2 en 3 vastgesteld (1210 woningen)
- Bestemmingsplan Henslare vastgesteld (7 hectare bedrijventerrein)
- Nieuw inbreidingsbeleid opgesteld (Woningbouw op Maat)
- Programma Duurzaamheid vastgesteld
- Programma Wonen vastgesteld
- Programma Economie vastgesteld
- Beter onderhoud openbare ruimte (OPOR)
- Gebiedsvisie Brinkstraat vastgesteld
- Besluit over bouw nieuwe sporthal
- Start bouw school Groevenbeek
- Integraal Huisvestingsplan basisscholen
- Opschonen sprengenbeek
- Droogte alliantie (DAPPER) met uitvoering
- Nieuwe bestrating centrum (Centrumplan)
- Doorstart Energiecoaches
- Energiescans voor het maatschappelijk vastgoed
- Haalbaarheidsonderzoek Zuidelijke Ontsluitingsweg opgestart
- Visie voor Putten-Zuid in de maak (n.a.v. motie ChristenUnie)
- Zonneveld Cleenhorsterweg opnieuw bekeken (n.a.v. inbreng ChristenUnie)
- Vaststelling inclusiviteitsbeleid (Meedoen in gelijkwaardigheid)
- Beleidsplan Ouderenbeleid
- Artikel 1 Grondwet op de muur in het gemeentehuis
- Subsidie verduurzaming ook voor VVE's
- Intensievere regionale samenwerking met EHPZ, Noord-Veluwe en FoodValley
- Realisatie flexwoningen Bijsterenseweg
- Mestvergisting Beulekampersteeg
- Betere sturing op resultaten GGD
- GVVP vastgesteld, aanpak wegen

Dit programma is tot stand gekomen dankzij de inbreng van vele deskundigen, stichtingen en verenigingen. ChristenUnie Putten is dankbaar voor hun inbreng, steun en gebed.